Fănuş Neagu
COVORUL VIOLET

Băiatul se sculă înainte de miezul nopţii şi se uită pe fereastră. În pridvor, calul lui de lemn lepădase căpăstrul şi mânca, plin de lăcomie, ciuperci.

— E-hei, zise băiatul, paiele nu-ţi plac, de iarbă nici nu vrei să te atingi, dar la ciuperci te-ndeşi!

Ciocăni în fereastră şi calul, speriat, se lipi de perete şi începu să sforăie. Sus, în cer, luna, bucălată şi pusă pe gâlceavă, trăgea de codiţe o stea verde.

— Proasto, să nu te mai prind că-ţi bagi botul în copca pe care-am făcut-o în Dunăre!

Steaua, fiindcă fusese prinsă asupra faptului, tăcea şi-şi trosnea degetele subţiri şi nevăzute.

„Dacă nu termină cu obiceiul ăsta prost, o să-i rupă luna urechile”, se gândi băiatul. Se ridică în picioare, în pat, smulse scara făcută din câteva frânghii de lemn, înfiptă în ghiveciul cu muşcate, o potrivi pe perete, se urcă pe ea şi, printr-o spărtură a tavanului de lemn, scoase din pod patru nuci. Le sparse, tăvăli miejii prin sare şi-i mâncă. Era o noapte de la sfârşitul lui februarie, liniştită, în casă mirosea uşor a frunză de salcie, iar afară, pe Dunăre şi în stuf plutea un vânt necunoscut.

— În noaptea asta o să se întâmple ceva ce n-am mai văzut, se pomeni băiatul vorbind, şi trecu din nou la fereastră.

Şi, ce să vezi?! Calul de lemn coborâse din pridvor şi bea apă din copca făcută de lună. „Aoleu, ce-o să-i tragă luna două picioare în burtă!” Şi-i păru bine c-o să-l audă icnind de durere. Şi, într-adevăr, în clipa aceea, văzu cum luna se schimbă într-o fată îmbrăcată într-un voal lung, care coboară încet prin văzduh către morile cu aripi de lemn de pe grindul din stânga casei.

„Fugi, vru să-i strige el calului, fugi, că-ţi taie calea şi-i vai de tine!”

Dar nu putu să spună nimic. Din copcă ieşise un pitic caraghios, cu şalvari turceşti, cu cizme roşii şi cu scufie cu ciucuri.

„Mi-l îneacă!” se sperie băiatul, dar se linişti imediat, fiindcă îşi aduse aminte că un cal de lemn pluteşte foarte bine pe apă.

Piticul făcu două tumbe şi sări în şaua umplută cu iarbă de mare. Apucă frâul, suci calul şi-i dădu pinteni. Şi calul porni în galop spre grindul unde stau comorile.

— De ce-ai furat calul băiatului? îl întrebă luna pe pitic, şi mii de stele, în jurul ei, începură să se rotească uşor, făcând să se legene stuful din marginea Dunării. Du-te şi adu-l aici pe băiat. Vreau să-i arăt cel mai frumos lucru, fiindcă el le-a salvat pe lebede, surorile mele.

Auzind-o, băiatul îşi trase hainele pe el, încălţă bocancii, îşi puse şapca şi ieşi în pridvor. În câmpie zăpezile pieriseră, iar pe Dunăre, două turme de capre băteau cu frunţile în gheaţă. Piticul veni, ţinând calul de căpăstru, şi îngenunche pe ultima treaptă a scărilor, lângă cele patru luntri pe care le scosese din adăpost şi le reparase cu o zi înainte bunicul băiatului.

— Domnule, spuse el, am ordin să mergi cu noi, să-ţi arătăm de unde vine primăvara.

— Sunt gata, spuse băiatul şi se urcă în şaua sub care ţinea ascunse coperţile abecedarului.

Şi când să pornească, se opri să întrebe:

— Dar, dumneata, domnule pitic, cum ai să te ţii de noi?

— Nici o grijă, pot să mă atârn de coada calului, dar mai bine fac tumbe. Pe unde mă răstorn eu, creşte iarba. Uite… şi, azvârlindu-se în mâini, făcu un salt de vreo douăzeci de metri, şi-n urma lui crescu o pajişte cu iarbă fragedă şi cu ghiocei violeţi.

Băiatul râse, apoi calul lui zbură spre grind şi acolo el se înclină înfaţa lunii şi ea-şi flutură părul blond, lung până la coapse, şi-ntinzând mâna, îl mângâie pe obraji. Stelele, vreo două mii, sau mai multe, se mişcară, sunându-şi cerceii de cleştar, şi el se găsi dintr-o dată în mijlocul lor, şi ele începură să cânte un cântec minunat, şi steaua lui verde, aceea cu care vorbea în fiecare seară, înainte de culcare, veni şi i se aşeză pe umeri şi-i spuse:

— Tu eşti prietenul meu, dar nu ştiu cum te cheamă.

— Bănică, răspunse băiatul, dar nu mai avu timp să-i spună şi altceva, fiindcă luna întinse braţele şi porni, în zbor, spre valea cu migdali şi smochini, şi ei toţi trebuiră s-o urmeze.

Şi pe unde treceau, gheaţa se rupea, stuful se ridica şi începea să se legene şi de sub frunzele vechi se deştepta iarba.

Valea cu migdali era largă – sus, în muchea malului, era un zid de sălcii, dincolo de el o vie îngropată şi, mai departe, câmpia cu grâu – şi luna, scuturându-şi voalul, făcu să se întindă o lumină neînchipuită, caldă şi primitoare, şi-i făcu semn lui Bănică să vină lângă ea. El o privi şi i se păru că ea n-are trup, că e făcută numai din raze.

— Aici, vorbi ea, în migdalii şi în smochinii ăştia sunt închise bucuriile primăverii. Eşti primul om care vede cum le dau drumul să umple câmpiile şi munţii.

Şi, zicând, se apropie de-un migdal, îl sărută şi trunchiul se desfăcu şi din el, ca dintr-o lădiţă vrăjită, ieşiră o puzderie de fluturi: albi, roşii, galbeni, care se răspândiră în lumină, tulburând-o cu aripile ca-ntr-un vis. Şi fiecare migdal arunca în înălţimi multicolore roţi de fluturi.

Bănică, pe calul lui de lemn, privea şi râdea şi ochii lui albaştri scânteiau de bucurie.

— Acum, spuse luna, o să dau drumul păsărilor, şi-şi trecu mâna pestecreştetul smochinilor, şi o mulţime fără seamăn de păsări ţâşni, beată, în văzduh.

Erau atât de multe, încât stuful se încâlcea sub trecerea lor. Şi toate ciripeau gălăgioase şi înghiţeau lacome aerul rece, tulburător al nopţiide la Dunăre. Stele şi păsări şi fluturi, într-un amestec nemaipomenit, se roteau între hotarele văii. Luna, în picioare pe un dâmb, era cea mai frumoasă dintre toate fetele câte sunt.

— Acum să se deschidă florile, spuse ea, şi dintr-odată toţi copacii înmuguriră şi crengile se acoperiră cu flori albliliachii prin care începură să umble albinele.

Piticul, care şezuse tot timpul în apropierea ei, dădu fuga pe mal şi aduse două nuiele de salcie. Luna le luă în mâinile ei şi-l încinse pe Bănică peste şolduri.

— Să creşti înalt şi cu mijlocul subţire şi să fii mlădios ca salcia primăverii!

— Îţi mulţumesc, zise băiatul, de-acum înainte am să te salut în fiecare seară de la geamul meu. Şi dacă o să ai vreodată

nevoie de-un cal, poţi să mi-l ceri, ţi-l împrumut fără să stau pe gânduri. E un cal puternic, mănâncă ciuperci cu ghiotura.

Luna se aplecă, îl sărută pe frunte şi într-o clipă sui, cu alaiul de stele, în cer, unde e locul ei. Calul ajunse în pridvor şi băiatul în patul din odaie, iar lângă pat, Piticul.

— Bănică, îi zise Piticul, eu sunt de acum în slujba ta.

— Ah, domnule Pitic, păi să-ţi plătesc simbria. Uite, spuse el, scoţând un pol de aur pe care i-l dăduse bunică-sa, ţine arvuna. Şi acum eu o să adorm, iar dumneata o să-mi trimiţi un vis frumos!

— Bine! spuse Piticul şi suflă uşor peste genele băiatului.

Bănică adormi. Atunci Piticul se strecură afară din casă, urcă malul, trosnind cu potcoavele de la cizme prin dâra de gheaţă de sub garduri şi se duse la cârciumă. Aici, lumina stinsă şi uşa încuiată. Astal înfurie. Vreme de patru luni, cât timp ţinuse iarna, nu pusese un strop de rachiu în gură şi nici acum n-avea noroc.

— Păcat că n-am iarba fiarelor cu mine, cu un singur fir aş fi făcut să sară toate zăvoarele.

Se uită pe cer, ferindu-se să dea ochii cu Luna, şi, pricepând că mai e mult până la ziuă, se hotărî să pătrundă înăuntru prin gaura cheii. Târsoaga de barbă îi atârna până aproape de genunchi. O desfăcu în două, înnodă capetele la spate şi încercă să se prelingă uşor în odaie. Strecurase capul şi mâinile, dar picioarele nu voiau să-l asculte.

„Cizmele, se gândi el, au botul întors şi e greu să le trag cu mine”. Ieşi în drum, desprinse două cuie din gard şi pironi cizmele în prag. „Aşa, ca să n-aveţi chef s-o porniţi singure la plimbare şi să mă lăsaţi desculţ!”

La a doua trecere, fierul îi arse tălpile goale – „poate să mi se întâmple orice pe lume, numai în lanţuri să n-ajung, că tare rece şi neprietenos e fierul!” – iar când călcă pe podelele spălate cu gaz, lunecă şi se opri în tejghea.

„Bun, zise el, frecându-şi cucuiul, ăsta aduce noroc” şi scoase din buzunar polul de aur pe care i-l dăduse Bănică.

Polul lumina ca o lampă de buzunar.

— Ah, lumânare fermecată! glăsui Piticul şi se căţără pe perete şi citi lista de preţuri.

În schimbul banului cu care venise putea să bea pe săturate sirop de zmeură, patru degete de rachiu şi să şi

mănânce pe deasupra roşcove şicovrigi. „La sirop renunţ, beau izmă verde”.

Luă o sticlă din raft şi-şi turnă o măsură într-o cupă de argint – din acelea în care piticii adună roua de pe flori – şi o dădu peste cap, Sângele-i luă foc şi barba i se deznodă singură şi i se umflă pe fălci ca răvăşită de vânt.

„Domnule, se gândi el, bine ştiu să mai trăiască oamenii!” şi imediat înghiţi a doua măsură. O pulbere de scântei se răsuci în el şi dincolo de uşă cizmele săriră din piroane şi începură să ţopăie.

Jucau singure şi jucau în draci şi Piticul începu să râdă în hohote. Toată chestia îi plăcea la nebunie.

Smulse tingirea pusă pe aragaz cu fundul în sus şi începu s-o bată cu degetele, mărunt şi repede. Şi cizmele săltau acum până la streaşină şi se izbeau în tocuri şi potcoavele ţăcăneau.

— Călcaţi-vă una pe alta pe bot, să se înmoaie pielea şi intraţi aici.

După zece minute de trântă şi tăvăleală, ciubotele zburară înăuntru pe gaura cheii, şi pintenii cu rozetă se desprinseră de la tureatcă şi se agăţară de gleznele Piticului.

— Aşa, încălţările mele scumpe, faceţi-vă de cap! strigă el, răsturnat pe un scaun, şi pintenii îl furnicau plăcut prin călcâie.

După a treia măsură, Piticul simţi în măruntaie o foame de lup şi desfăcu o ladă să ia o roşcovă sau un biscuit. Dădu acolo şi peste patru păpuşi de turtă dulce, fete cu părul lung, curgându-le spre şolduri, zugrăvitecu roşu în obraji şi cu cingători albastre care se încheiau într-un inel cu oglindă.

— Ah, surioarelor frumoase, a venit primăvara, nu vreţi să ieşiţi la joc? Nu sunt hoţ, am pus pe masă un pol de aur!

Ele se luară de mâini şi urcară pe tejghea. Polul de aur se răsfrânse în oglinzile rotunde.

Cizmele, aurite, făceau plecăciuni.

Fetele se porniră să cânte şi se prinseră în horă.

— Bătuta! strigă Piticul şi-şi pocni pintenii, şi ăştia începură să zornăie ca tobele cu clopoţei şi fetele intrară întro goană zănatică.

Pintenii sunau din ce în ce mai întărâtaţi, fetele săltau şi chiuiau, iar pe podele cizmele goneau bezmetic, izbindu-se de pereţi şi dându-se pestecap. Piticul înălţă cupa şi strigă:

— Beau pentru dumneavoastră, doamnelor. Eu sunt Piticul straja întâi din garda Lunii. De ieri sunt în slujba lui Bănică, e singurul om care-a văzut cum vine primăvara, mi-a dat un pol de aur şi eu îl voi duce în împărăţia de cleştar.

Izma verde e o sabie…

În clipa aceea, printr-o crăpătură a obloanelor pătrunse în odaie o rază de lumină. Piticul împinse sticla şi, încet, astupându-şi pintenii cu palmele, ca să nu mai sune, se strecură spre uşă.

Cizmele veneau după el – pâş, pâş – şi urechile le tremurau.

— Salt înainte!

Comandă Piticul şi sări în gaura cheii.

Trecu printre pereţii broaştei, ferindu-se să nu ia rugină pe coate, şi sări în drum. Luna ardea învăpăiată. Speriat, Piticul ţâşni într-o parte şi intră într-un butoi de bere gol.

„Dacă nu m-a văzut, mă leg să satur cu iarbă proaspătă toţi iepurii de pe malul Dunării”, îşi spuse el trăgând în nări mirosul puternic de orz, îmbibat în doagă. Şi începu să calce repede coastele butoiului, iar butoiul se desprinse de lângă perete şi se rostogoli pe drum, hodorogind, şi cizmele galopau pe de lături şi săreau de-un metru de la pământ când nimereau câte o fâşie de gheaţă, fiindcă Piticul le găurise cu cuiele smulse din gard.

O bătrână, care se sculase din zori ca să meargă cu tămâie la cimitir, privi năucă toată goana asta, răsturnă jarul şi se întoarse acasă şi căzu în genunchi la icoană.

Născocire neagră, avea să spună, dar de ce sunau în butoi nişte plăcuţe de alamă şi cântau doi clopoţei?

Fapt este că Piticul, de bucurie că nu-l descoperise Luna la cârciumă, gonind pe coastele butoiului, bătea pintenii cât putea mai tare şi bătea în ei şi cu cupa de argint.

După vreo două sute de metri, acolo unde drumul se înclină şi cade în Dunăre, butoiul o luă ameţitor la vale – înăuntru Piticul sălta în cap şi în picioare şi se umplea de cucuie, şi se rostogoli în ape, în dreapta casei unde dormea Bănică.

Piticul, dezmeticindu-se, scoase o mână afară şi-o încleştă de parmalâcul casei. Casa lunecă spre Dunăre, târând cu ea şi curtea şi şurile de paie.

De frică, Piticul îi dădu drumul şi casa se retrase pe locul ei dinainte.

— Ah, zise Piticul, ieşind şi încălecând pe butoi, băiatul îmi poruncise să-i trimit un vis.

Ia să-l legăn că să-l fac să râdă prin somn!

Şi întinzând mâinile, apucă din nou parmalâcul şi trase.

Casa veni cu talpa în mâlul apei, şi el o purtă înainte şi înapoi, de zece, de douăzeci de ori, şi sus în odaia lui, băiatul se trezi şi se uită pe fereastră. „Ce noapte, îşi spuse el, casa noastră cară apă din Dunăre şi-o vărsă în brazdele de ceapă!”

Deodată îl observă pe Pitic şi observă şi jocul lui. Nu spuse nimic.

Deschise uşurel fereastra şi când casa mai coborî o dată la Dunăre, sări pe butoi strigând:

— Ei, Piticule, eu te plătesc şi dumneata-mi strici somnul?

— Cizmele, strigă Piticul. Uite-le, fug. Domnule, se atârnă de Bănică, ajută-mă, fără cizmele mele de mătase roşie, o să fiu dat afară din garda lunii.

— Le voi smulge urechile! ameninţă băiatul şi fluieră lung de trei ori şi calul de lemn veni în marginea Dunării, tremurând nerăbdător.

Bănică se aruncă în şa, Piticul se îngrămădi la spatele lui, şi calul porni la galop. Piatra suna sub copite, vântul şuiera pe la urechi. Drumul era în pantă, pe de lături valuri de iarbă tânără. Calul s-ar fi oprit să rupă o gură, dar Piticul îl simţise şi-l gâdilă sub burtă cu un fir de paie, făcându-l să gonească din ce în ce mai iute. Sus, în muchea dealului, intrară într-un val de negură. Lui Bănică îi păru rău că nu-şi luase şi sabia, ar fi învârtit-o o dată şi-ar fi destrămat întunericul.

— Nu mai văd drumul, spuse calul, trebuie să ne suim în înalturi..

— Mergi printre alea două şiruri de flori violete, îi spuse Piticul.

— Sunt brânduşe, răspunse calul.

— Da, aprobă Piticul, au răsărit din sămânţa pe care am ascuns-o în căptuşeala cizmelor. Azi-noapte am fost la cârciumă, am fixat cizmele în două cuie, că să n-o ia la sănătoasa, şi-acum sămânţa curge prin găuri şi din fiecare bob creşte o floare. Trebuie să ne grăbim, n-am pus decât două degetare de sămânţă. Tu nu ştii, Bănică, şi nici tu, Calule, că cizmele mele

erau cuminţi şi mă ascultau… Dar ma-nvăţat un prieten să le cos câte două urechi de căţel şiacuma uite ce păţesc.

— Ai ciuntit căţeii?

Se supără Bănică.

— Da de unde! spuse Piticul. Eram sub o foaie de lobodă când ai tăiat tu cu bunicul urechile căţeilor tăi, ca să se facă răi, şi-am cules sfârcurile din iarbă şi le-am cusut la cizme cu fir de arnici fermecat. Din ziua aceea, dacă nu le ţin în picioare, o iau razna după iepuri.

— Păi, să căutăm prin buruienile de anul trecut, spuse calul, pe-acolo se ascund iepurii.

Cele două şiruri de brânduşe coteau la stânga, pe după un şir de plopi, şi tot se duceau. Calul se scutură şi o porni la trap. Bănică se aplecase în şa şi mângâia florile cu palma.

— Domnule Pitic, sunt răcoroase şi fragede, acuma au ieşit!

— Vai de mine, o să mă pună luna la regim de pâine şi apă, un sfert de pâine ş-o cană de apă, pentru că trebuia să le semăn într-o poiană unde vin nişte fete să se scalde în izvor!

— O să te ajut să le muţi, am un căruţ, înham caii la el, şi-o să le ducem acolo. Pot săţi spun că degeaba am tăiat urechile căţeilor atunci, n-a ieşit nimic… sunt blânzi, toată ziua-i bâzâie musca la nări…

Dar nu isprăvi. Câinii lui apărură deodată la un cot al drumului şi săriră în pieptul calului, calul se trase înapoi şi se ridică în două picioare.

Piticul căzu peste cap şi de frică se sui întrun pom şi se legă cu centura de creanga din vârf.

— Leu şi Dumitre! strigă băiatul, dar câinii, negri ca nişte lupi, se repezeau în salturi să rupă burta Calului, şi Calul, nechezând sălbatic, sărea şi bătea cu copitele.

— Nu-l mai juca, Bănică, spuse Leu gâfâind, vreau să muşc carne din el. Cu tine n-avem nimic, pe el vrem să-l pedepsim, fiindcă de două ori ne-a fărâmat cuşca în picioare.

Bănică se ridică în scări, Calul o făcu vijelios la stânga şi băiatul se aruncă fulgerător pe spinarea lui Leu şi-l apucă zdravăn de urechi. Şi ce să vezi? Sfârcurile urechilor se desprinseră şi-i rămaseră în mâini.

În clipa aceea, Leu se făcu blând şi începu să se gudure.

— Ne-ai învins! strigă Dumitru şi veni şi-şi puse capul în pământ.

Bănică observă că avea urechile întregi şi-i smulse şi lui sfârcurile.

Amândoi câinii începură să plângă că proştii şi Calul veni şi suflă asupra lor şi ei nici măcar nu mârâiră.

Dădeau din coadă şi aşteptau.

— Ehei, zise Bănică, acum să vă judec eu! Domnule Pitic, pofteşte jos să vezi ce palme le dau.

— Vai, strigă Piticul, alea sunt urechile cizmelor mele.

Mi-aţi distrus cizmele.

— N-am făcut nimic rău, Bănică, se apără Leu. Noi doi dormeam lângă pragul casei şi aşteptam să se facă ziuă şi deodată simt că mă izbeşte o talpă în frunte şi hap, muşc, ceea ce n-am mai făcut niciodată. Simt că e urechea mea de pe vremuri. O potrivesc cu laba, se lipeşte. Îl strig pe Dumitru şi fugim de scoteam limba până prindem perechea aia de cizme şi ne luăm urechile. Cum ni le-am pus, ni s-a şi urcat sângele la cap, neam făcut răi. Eu i-am tras un cap în burtă lui Dumitru, el mi-a sfâşiat blana. Ne-am oprit, n-avea rost să ne mâncăm între noi. Hai să mâncăm cizmele, am zis eu.

— Aoleu, sări Piticul, nu mai primesc altele până la vara viitoare, am să umblu desculţ, ca un nenorocit!

— Nu te pripi, domnule Pitic, Dumitru n-a vrut să le mănânce, a înghiţit odată un şomoiog de vase şi nu-i mai trebuie. Nu mâncăm cizmele, mi-a zis, vreau să mănânc pisica şi calul din pridvor. Tocmai plecasem că să trecem la fapte...

— O să pun pământ pe voi, hotărî Bănică.

— Da, stăpâne, zise Calul, spune-mi să-i omor şi să-i arunc în groapa de lut.

— Iertare! clănţăniră câinii într-un glas.

— Domnule, se rugă Piticul, întâi să ne spună unde sunt cizmele.

— Zac într-o poiană plină cu brânduşe, spuse Leu. Dumitru n-a vrut să le mănânce, dar un pic tot le-a scărmănat.

Le-a luat în gură şi le-a scuturat. Şi când lea scuturat, s-a vărsat din ele sămânţa şi au răsărit o mie de brânduşe. E acolo şi o minge de fotbal.

— Departe? întrebă Bănică.

— Lângă grajdul ăla unde am văzut noi odată nişte iepuri de casă.

Bănică încălecă şi porniră prin câmpie. Negura se ridicase şi ieşea soarele. Dincolo de arături, pe izlaz, sub o perdea de salcâmi, văzură covorul de brânduşe; în mijloc, cizmele de mătase roşie, cu turetcile frânte. Piticul le luă.

— Îţi mulţumesc, îi spuse Piticul, m-ai salvat, şi, la vară, în noaptea când înfloresc sânzienele, am să vin şi am să te duc dincolo de Dunăre, unde arde focul pe comori.

Iartă-i, dacă poţi, şi pe câini.

— Îndurare, stăpâne! clănţăniră din nou câinii.

— Nu, zise Bănică, am zis că vă acopăr cu pământ şi am s-o fac. Veţi săpa cu ghearele şi veţi intra sub covorul ăsta de brânduşe. Îl luaţi în spinare şi-l duceţi acolo unde vă spune prietenul meu. Număr până la zece.

Când Bănică zise zece, amândoi câinii ţineau în spinare o postată de pământ, pe care sclipeau o mie de brânduşe violete, Piticul îşi puse cizmele, potrivi pe ele pintenii şi o porni spre Dunăre pe un fir de cărare.

— Domnule, se rugă cizma din piciorul stâng – amândouă prinseseră glas şi deveniseră arţăgoase şi pline de veselie – noi n-am vrut să te părăsim! Am văzut azi-noapte mingea aia şi voiam să jucăm fotbal. Scoate-ne din picioare, ca să nu crezi că fugim, şi o să mergem înaintea dumitale, bătând mingea.

— Lasă-le, zise Bănică, până la Dunăre o să trag şi eu câte un şut.

— Bun! aprobă Piticul şi porniră.

Cizmele de mătase jucau mingea cu şpiţul, Bănică o lovea numai cu capul, Piticul călca mândru, spălându-şi tălpile pe iarba plină de rouă, câinii, îngenunchiaţi de greutate, târau pe grumaji un petic de câmpie în care dansa primăvara, iar în urmă, ridicând frumos copitele, venea Calul de lemn; şi frâul atârna într-o parte.

SFÂRŞIT